

je danas još, to sigurno momu reći, sretno i zadovoljno u zajednici sa svojom braćom i sa mnom.

Nakon izlaganja g. Jelene Brajša vođen je razgovor u kojem je bilo najviše govora o mogućnostima usvajanja djece. Saznali smo da danas potencijalnih usvajatelja ima relativno mnogo, ali propisi oko usvajanja nisu tako jednostavni. Majka se mora sudskim putem odreći svoga djeteta. Neposredno nakon poroda to je zabranjeno činiti, a nerijetko poslije toga majke se brzo izgube i napušteno dijete ne može nitko posvojiti.

Razgovaralo se i o mogućnostima da se uzimaju djeca iz dječjih domova u one obitelji koje to žele i koje bi se roditeljski odnosile prema djeci, ali bez usvojenja (i bez naplate). Na žalost, takvih je zahtjeva malo. Još smo uvijek, gotovo svi, kruto odgojeni i vrlo je malo ljudi prave humanosti i širine koji bi se htjeli žrtvovati za tuđu djecu. Inače Karitas djecu iz svojih domova običava preko praznika smještati u obitelji da bar malo osjete obiteljsku klimu i toplinu obiteljskog doma.

Inž. Vladimir Paleček

»GLADNO DIJETE«

Osobito mi je drago što u ovoj Međunarodnoj godini djeteta mogu nastupiti i govoriti o nekim problemima života djece zemalja u razvoju. Kad je Generalna skupština Ujedinjenih naroda donijela rezoluciju o proglašenju Međunarodne godine djeteta, vodila ih je pri tome prije svega misao o tome kako žive djeca u siromašnim zemljama. U toj oblasti problema ima i u razvijenim zemljama, no oni su druge naravi. Žalosno je, aH ipak djeca bez roditelja mogu živjeti; bez kruha se, međutim, ne može. Reći ću jedan strašan podatak koji teško opterećuje savjest čovječanstva. Ovo dobro zapamtite! Možete zaboraviti sve što ću vam reći, ali ovo nemojte! Svake minute, svake minute od gladi i njenih posljedica umru oko 72 ljudska bića. To znači da će do kraja ove godine umrijeti oko 40 milijuna ljudi, preko polovice od toga broja su djeca. I to se neprestano dešava danas u Aziji, u Africi, u Latinskoj Americi. Srećom, stanje u Evropi nije takvo. Možemo li i smijemo li biti i ostati ravnodušni?

Moram reći da danas u svijetu ima dovoljno hrane da nitko ne umre od gladi, međutim, ljudi su ravnodušni. Zašto? Vjerujem da ima razloga, no jesu li svi opravdani? KoHko ljude zanima glad drugih, problemi svijeta, a koliko zabave, užici, oni sami? Lakše je zatvarati oči i ne znati što se zbiva. Ljudi se u bogatim zemljama bore sa suvišcima kilograma, drže djetetu, ali pritom neće kazati: neću jednom dnevno jesti i, umjesto za vlastitu hranu, dat ću sredstva za gladnu djecu, ili Karitas, ili za djecu zemalja u razvoju.

Eventualna ušteda na hrani troši se za luksuz. Dok, s jedne strane, djeca umiru od gladi u naručju svojih majki, dotle se, s druge strane, velik dio čovječanstva bogati i ne zna što bi s novcem. Tu su razlozi koji su me ponukali na osnivanje Međunarodnog fonda »Gladno dijete« koji ima samo jedan cilj, a to je pomoć djeci siromašnih zemalja bez obzira na rasu, boju kože, vjersku pripadnost, nacionalnost i društveno uređenje.

Sva djeca na svijetu jednaka su i imaju jednako pravo da žive. Mi smo pomagali i u Jugoslaviji, ali daleko više vani. O tome kako to tamo izgleda ispričat ću neke stvari koje sam doživio, iako se toga ne volim ni sjetiti. Prva akcija Fonda bila je 1969. godine kada je trebalo pomoći Biafri, Otišao sam tamo specijalnim avionom. NosiH smo 2000 kg antibiotika. Na taj avion pucali su 45 puta da ga obore. Bilo mi je užasno, ali sam znao iedno: ako živ dođem u Biafru, bit će spašeno tisuće života. Kad sam konačno stigao, rekao mi je jedan njihov pukovnik: »Bit ćete narodni heroj Biafre.« To uopće nije bitno. Želio sam to napomenuti radi slijedećeg: naime, kad je Biafra vojnički propala, onda su me osudili na smrt vješanjem. Vidite, to je cijena jednog humanizma. I još jedno sjećanje! Jednog sam dana došao u neku bolnicu i evo što sam doživio. U jednom trenutku ustane neka majka, klekne preda me i počne strašno plakati. Pokaže mi svoje dojke i kaže: »Gospodine, ja imam dvije bebe, svaka ima otprilike osamsto grama. Ja nemam što jesti, moje bebe sišu krv iz mojih dojki. Evo, to poručite u Jugoslaviju!« Sve vam to iznosim zbog toga što se to danas neprestano dešava i u Africi, i u Aziji. Djeca stalno umiru od gladi. Postoje, na žalost, i odjeli bolnica za umiranje djece od gladi. Sjećam se kad sam prije nekoliko godina bio u južnom Sudanu, zamolio sam jednog ministra da vidim gubavce. Uz odgovaranje i primjedbu da je to vrlo opasno i nezgodno ipak sam ih uspio vidjeti. Došli smo na neki veliki proplanak gdje ih živi na tisuće. A žive u uvjetima ispod svakog ljudskog dostojanstva! Uz njih je i misionar, njega sam vidio; imaju i crkvu. Mogu vam reći da sam tamo vidio najljepšu crkvu na svijetu. Nema takve ni u New Yorku, ni u Rimu, ni u Londonu. Mnoge sam cekve vidio na svim kontinentima osim Australije. A znate li kako je ta crkva izgledala? Koliko li je tu vjere u Boga! Crkva je bila niska, bijelo okrečena. Uđem u jednostavnu prostoriju. Sprijeda samo jedan drveni križ, dolje zemlja. Sva je natopljena krvlju. I Isus na križu sav je u krvi. »Što je to?« — upitam. Misionar mi objasni: »Vidite, gospodine, gubavci koji imaju rane po rukama i nogama dolaze ovamo i tako, kad prolaze crkvom, njih stotine, kapi krvi stalno padaju i iza njih ostaju tragovi. Dodiruju u hodu zidove, a kad sv. misa završi, oni još jednom žele pogladiti Isusa. Stotinu puta stave ruku na Njega, na križ. I križ, i sve ostaje u krvi.« Vidite, to je vjera! Tako veliku vjeru, tako duboku vjeru nisam sreo ni u Zagrebu, ni u Rimu, ni u New Yorku. . . Kad vidite te gubave majke, ne možete a da ne plačete. Svako dijete želi da ga majka prigrlji, da ga poljubi, zagrlji, da ga nosi. A one znaju da to ne smiju. Naime, guba se prenosi dodirrom. Prema tome, što ga majka bude više dizala k sebi, što ga bude više ljubila, veća je opasnost da dijete osudi na propast. Možete zamisliti tu i ostale majke koje vole svoju djecu iznad svega, a guraju ih od sebe. Djeca to ne shvaćaju, pa dolazi do tragičnih i teških scena. I pored toga, još nemaju ni dovoljno kruha, nemaju dovoljno hrane. A kod nas u Zagrebu i u mnogim zapadnim zemljama ljudi bacaju kruh u smeće. Pre- tvrd je ako stoji jedan dan, a kamoli dva dana. Tamo korica kruha puno znači.

Prije nekoliko godina išao sam u Bangladeš. Bila je velika poplava, mnogo je ljudi umrlo. Dobio sam helikopter da vidim postradalo područje. Obilazak je trajao nekoliko dana. Jednog popodneva naš se helikopter spustio na maloj uzvišici. Kad smo izišli, vojnici nas opkoliše da nitko ne bi mogao do mene. Zapazio sam neku malu djevojčicu od kojih pet, šest godina. Silom je željela k meni, ali vojnici joj nisu dali. Otimala se, gurala k meni, ali uzalud. Tog momenta sjetih se jednog sata vjeronauka i rečenice: »Pustite k meni malene jer njihovo je kraljevstvo nebesko.« Rekao sam hrvatskim jezikom: »Pustite je, pustite!« Začudo, kao da su razumjeh, oni je puste. Mala potrči k meni, zaglri me, počne ljubiti i rekne: »Gospodine, ako Boga znate, dajte mi malo kruha. Za vas je to tako malo, a za mene dovoljno da preživim!« (oni su mi preveli). Možete li zamisliti koja je to nevolja i jad! Na žalost, tako je i sada. Bilo bi prelijepo da je to samo jedan primjer, usamljen primjer. No, i njega bi trebalo zaboraviti, ah to se neprestano i danas dešava. I u Južnoj Americi isto sam tako gledao, sjećam se, slične situacije. Tako je i u velikom dijelu Azije, u Indiji. Kad govorimo o djeci svijeta, onda nikad ne smijemo izgubiti iz vida upravo slijedeći moment: mi imamo više nego što nam treba, nitko od nas nije bogat, ali svatko od nas može se nečega odreći za drugoga. U ovoj Godini djeteta, koju ne treba slaviti radi proslave, treba da se uključimo u akciju da svatko od nas učini što može. Neka pomogne, ili kod nas, ili bilo gdje drugdje neka učini svoje, neka dade svoj prilog toj djeci svijeta.

Upravo se sa zamjenikom generalnog direktora Svjetske zdravstvene organizacije iz Ženeve dogovaramo o slijedećoj akciji. Dogovaramo se o pomoći. Ponudio sam projekt da stotinu sanitetskih automobila sa sto siromašnih liječnika uputimo u Aziju, u Afriku i Latinsku Ameriku. Kad sam to rekao u Ženevi, svi su rekli ^a napose kad su saznali da sam iz Jugoslavije) da je to ludost. Ipak, zahvaljujući ljudima dobre volje, otišlo ih je već pedeset. Zahvaljujući i vama, jer ja nemam novaca. Koliko je tih pedeset automobila spasilo djece, odraslih ljudi, ne znam. Meni je mnogo teže govoriti nego g. Jelini Brajša jer su oni koje ona hrani pored nje, ona ih vidi. Ja one kojima Fond pomaže ne vidim nikada ili vrlo rijetko. Našim akcijama uskačemo tamo gdje mislimo da je najpotrebnije. Evo, na primjer, sada je jedan automobil poslan misionarima na Madagaskar, drugi je upravo spreman i odlazi misionarima u Zambiju, sestrama koje su kod gubavaca. Bitno je da činimo ono što možemo. Pričao sam vam kratko i iskreno. Poslali smo do sada stotine pošiljki širom svijeta. Nastojao sam da dobijete predodžbu o našem djelovanju. Koristim se i ovom prilikom da vas zamolim da se, prema svojim mogućnostima i savjesti, i vi uključite i da podupirete naše akcije.

Razgovor koji se razvio nakon izlaganja inž. Palečeka bio je vrlo živ. Izneseni su interesantni podaci. Tako nas jedan njemački časopis obavještava da ljudi u zapadnim zemljama troše i suviše na vlastitu prehranu. U prehrani imaju ZS/o kalorija previše, u SAD čak 26"/», što je blizu trećini suviška. Rijetko se tko odriče suviše kalorične prehrane, ili različitih luksuznih potreba, ili novaca u korist siromašnih. Osjećaj, zapravo krepost siromaštva i odricanja ne drži se »suvremenim«, pa nije čudo da se u tom smislu i ne odgajaju mladi. Uredništvo »Malog koncila« obećalo je u tom cilju pokrenuti akciju kao svoj prilog u Međunarodnoj godini djeteta.

Na zahtijev prisutnih inž. Paleček, iako nerado, govorio je o postanku i osnivanju Fonda. Saznali smo da je na tu ideju došao u vrijeme velikog potresa na Siciliji. Njegova supruga i on, kao studenti, ne imajući što drugo za postradale, odrekli su se svojih zlatnih vjenčanih prstenova. Taj ih je događaj povezao s ljudima iz Sicilije, a njihov primjer ponukao je mnoge na akciju odricanja (građane, poduzeća, Crkvu, vlast u Italiji ponajprije, a onda i izvan nje). Zarekli su se da zlato neće nositi sve dok na svijetj bude gladne djece. Pokušavali su na razne načine pokrenuti ljude i nakon mnogo pokušaja osnovali su Fond. Otvoren je žiro-račun sa dvije tisuće starih dinara. Danas se preko tog računa prebacuju velika novčana sredstva. Jedni su govorili da je inž. Paleček lud, drugi da tjera biznis. Pustili su ogovaranja po strani i dali se na posao. Pokrenuta je ipak ljudska savjest, sakupljaju se novci i šalju pošiljke i mnogo je toga učinjeno u pomaganju siromašnima. Fond masovno šalje uplatnice radnim organizacijama i pojedincima širom zemlje i ljudi se odazivaju. Prije nekoliko godina počeli su proizvodnju božićnih i novogodišnjih čestitki, kalendara i suveniru. Svi oni koji ih kupuju direktno pomažu akcije Fonda. Tako, na primjer, kupnjom jedne čestitke zapravo kupujemo pola kilograma tjestenine, što je u krajnjoj linij dovoljno za jednodnevnu prehranu dvoje djece. Fond i ne šalje nikome novčana sredstva, već isključivo hranu, lijekove, sanitetsku opremu. Iako mi preko Fonda pomažemo djecu najsiromašnijih krajeva svijeta, po potrebi se sudjeluje i u akcijama kod nas. Svi smo mi u našoj zemlji preko Fonda, koji je prihvaćen kao vrijedna institucija, okrenuti preventivno zemljama u kojima se umire od gladi. U vrijeme kad tri četvrtine čovječanstva treba takvu pomoć — opće je uvjerenje da su akcije koje pokreće Fond vrijedne i da im treba dati punu potporu.

N. N., defektolog

DJECA OMETENA U PSIHOFIZIČKOM RAZVOJU

Govoreći o razvoju djeteta u cjelini, ne možemo a da se ne osvrnemo na jedno vrlo važno područje, koje govori o rastu i razvoju djece ometene u psihofizičkom razvitku. Ta djeca odstupaju od posve normalnog i zdravog razvoja kroz koji prolaze ostala djeca.

Kakva su to djeca?

Podijelili smo ih u više grupa:

- slijepa i slabovidna djeca
- gluha i nagluha djeca
- djeca s poremećajem govora i glasa
- tjelesno invalidna djeca
- djeca s poremećajima u ponašanju i
- mentalno nedovoljno razvijena djeca.

Ovdje bih se posebno osvrnula na ovu zadnju kategoriju djece. Vjerujem da ste ih susreli i zapazili. Ona ponajčešće izgledom ili ponašanjem izazivaju